

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Muutokset koskisivat pieni-
muotoista sähkön tuotantoa.

Sähköverotuksen ulkopuolelle kokonaan jäävien voimalaitosten määritelmää muutettaisiin niin, että se koskisi enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisia voimalaitoksia nykyisen 50 kilovolttiampeerin tehoisten laitosten sijasta.

Samassa yhteydessä purettaisiin nykyinen sääntely, jossa yli 50 mutta enintään 2 000 kilovolttiampeerin nimellistehoisen voimalaitoksen verokohtelu riippuu siitä, siirretäänkö sähköä sähköverkkoon kalenterikuukauden aikana vai ei. Tilalle ehdotetaan sääntelyä, jossa myös yli 100 kilovolttiampeerin nimellistehoinen voimalaitos säilyisi verotuksen ulkopuolella, jos sen kalenterivuodessa tuottaman sähkön määrä ei ylitä 800 000 kilowattituntia. Sillä, minkä tehoi-

sessä voimalaitoksessa sähkö olisi tuotettu, ei olisi enää merkitystä. Jotta 800 000 kilowattitunnin vuotuista tuotantorajaa voitaisiin valvoa, tämän sääntelyn piiriin kuuluville voimalaitoksille ehdotetaan yksinkertaistettua verotusmenettelyä. Kyseisten voimalaitosten olisi rekisteröidyttävä verovelvollisiksi ja annettava veroilmoitus tuottamastaan sähköstä vuosittain Tullille.

Sähkön pientuotannon sääntely koskisi nykyisenkaltaisesti niin fossiilista kuin uusiutuvaa energiaa käyttäviä voimalaitoksia.

Lakiin tehtäisiin lisäksi pientuotannon määritelmien muuttamisesta aiheutuvia teknisluonteisia tarkennuksia.

Esityksen vaikutus valtion vuoden 2015 talousarvioon otetaan huomioon lisätalousarviomenettelyssä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Energiaverotus.....	3
Sähköntuotannon tuet.....	4
1.2 EU:n lainsäädäntö.....	5
Energiaverotus.....	5
Valtiontuot.....	6
1.3 Nykytilan arviointi.....	6
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
3.2 Ympäristövaikutukset.....	8
3.3 Yritysvaikutukset.....	8
3.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	10
4 ASIAN VALMISTELU.....	10
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	10
2 VOIMAANTULO.....	12
LAKIEHDOTUS.....	13
Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.....	13
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö

Energiaverotus

Sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996), jäljempänä *sähköverolaki*, mukaan sähköveroa kannetaan kaikesta sähköstä sen tuotantotapaa katsomatta eikä vero siten perustu sähkön tuottamiseen käytettyjen polttoaineiden hiili- ja energiasisältöön. Kaikki sähkön tuotannon polttoaineet ovat verottomia. Sitä vastoin käytettäessä veronalaisia polttoaineita lämmöntuotantoon polttoaineista on suoritettava valmisteveroa. Yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa, jäljempänä *yhdistetty tuotanto*, verotetaan vain hyötylämmön tuottamiseen käytettyjä polttoaineita. Yhdistetyn tuotannon edistämiseksi siinä käytettyjen polttoaineiden hiilidioksidivero on puolitetty.

Sähkön valmistevero on porrastettu kahden veroluokkaan. Korkeampaa, veroluokan I veroa kannetaan esimerkiksi kotitalouksissa, palvelutoiminnoissa, julkisella sektorilla sekä rakentamisessa käytetystä sähköstä. Alemman veroluokan II piiriin kuuluvat teollisuus, konesalit ja maatalous.

Tyypillisimmät sähköverovelvolliset ovat sähköverolain 5 §:n 1 momentin mukaisesti sähköverkonhaltija ja se, joka ansiotoiminnassaan tuottaa sähköä eli sähkön tuottaja. Sähköverolain 7 §:ssä verottomaksi on säädetty sähkö, jonka sähköntuottaja siirtää sähköverkkoon tai joka siirretään sähköverkosta toiseen. Sääntely tarkoittaa sitä, että sähkön tuottajat, kuten vesivoimalaitokset, siirtävät sähkön verottomana sähköverkkoon ja käytännössä sähköveron maksaa se verkonhaltija, joka luovuttaa sähköä käyttäjille joko veroluokan I tai II verolla. Sähkön tuottaja on verovelvollinen siitä sähköstä, jota ei siirretä sähköverkkoon ja jonka sähköntuottaja itse käyttää joko veroluokan I tai II mukaisessa tarkoituksessa. Esimerkiksi metsäteollisuus tuottaa merkittävästi uusiutuvaa sähköä omiin tarpeisiinsa ja suorittaa siitä veroluokan II mukaisen veron. Verovelvollisten tulee rekisteröityä Tulliin sähköverovelvolli-

siksi. Ne antavat verokausittain eli kalenterikuukausittain veroilmoituksen sähkön siirroista, omasta kulutuksesta ja kulutukseen luovuttamisesta. Veroilmoituksen voi antaa sähköisesti ja verovelvollinen voi hakea Tullilta lupaa antaa veroilmoitus harvemmin kuin kuukausittain.

Sähkön pientuotannon verotus noudattaa edellä mainittuja pääpiirteitä, mutta hallinnollisen taakan pienentämiseksi sekä satunnaisen varavoiman tuotannon ja pienimuotoisen uusiutuvan sähkön tuotannon jättämiseksi verotuksen ulkopuolelle sähköverolakiin sisältyy eräitä pientuotantoa koskevia lievennyksiä. Sähköverolain 5 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan veroa ei ole velvollinen suorittamaan se, joka tuottaa sähköä enintään 50 kilovolttiampeerin tehoisessa generaattorissa (mikrovoimala), tai useiden sähköntuotantolaitteistojen muodostamalla enintään 50 kilovolttiampeerin nimellistehoilla kokonaisuudella. Mikrovoimaloiden nimellistehoraja on yhdenmukainen voimalaitosten mittausvelvollisuutta koskevan sääntelyn kanssa. Sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (66/2009) mittausvelvollisuuden tehorojaksi on säädetty 3x63 ampeeria, mikä vastaa noin 43 kilovolttiampeerin nimellistehoa. Mikrovoimalassa tuotetun sähkön oma kulutus on verotonta ja lisäksi sähkö voidaan siirtää verkkoon verotta kuten kaikkien muidenkin voimalaitosten tuottama sähkö. Verkonhaltija maksaa veron mikrovoimalan verkkoon siirtämästä sähköstä, kun sähkö siirretään verkosta kulutukseen. Myös hallinnollisesti mikrovoimalan asema on kevyt, koska niiden ei tarvitse rekisteröityä verovelvollisiksi eikä niitä koske myöskään sähkön mittausvelvollisuus.

Käytännössä voimaloissa vuoden aikana tuotetun sähkön määrä vaihtelee merkittävästi voimalaitoksen tyyppin ja koon mukaan. Esimerkiksi 50 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa yhdistetyn tuotannon biokaasulaitoksessa sähkön vuosituotanto voi olla lähellä teoreettista maksimia eli yli 400 000 kilowattituntia, kun taas saman tehoisella tuuli-voimalalla tai aurinkopaneelilla tuotetun sähkön määrä jää enimmillään 60 000—100 000

kilowattituntiin. Määrältään 400 000 kilowattituntia sähköä riittää noin 20–25 energiatehokkuudeltaan perinteisen sähkölämmitteisen omakotitalon tai noin 200 kerrostalohuoneiston vuotuisiin tarpeisiin. Veroedun määrä enimmillään vaihtelee energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi annetussa hallituksen esityksessä 128/2014 vp ehdotetulla sähkön veroluokan I verotasolla biokaasuvoimalan noin 9 000 eurosta tuuli- ja aurinkovoimaloiden 2 000–3 000 euroon vuodessa.

Sähköverolain 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan veroa ei tarvitse myöskään suorittaa, jos sähköä tuotetaan yli 50 mutta enintään 2 000 kilovolttiampeerin tehoisessa generaattorissa (pienvoimala) tai useiden yli 50 kilovolttiampeerin sähköntuotantolaitteistojen muodostamalla, mutta enintään 2 000 kilovolttiampeerin nimellistehoisella kokonaisuudella eikä sähköä siirretä verkkoon. Tällä tavoin toimivat pientuottajat eivät maksa veroa itse tuottamastaan ja käyttämästään sähköstä. Jos sitä vastoin pienvoimala voi siirtää sähköä sähköverkkoon, aiheutuu siitä pienvoimalalle velvollisuus rekisteröityä verovelvolliseksi ja muut verovelvollisuudesta johtuvat velvollisuudet. Pienvoimalan tuottaman sähkön siirrot sähköverkkoon ovat verottomia, sillä sähköstä suoritetaan vero, kun se siirretään verkosta kulutukseen. Siirrettäessä sähköä verkkoon pienvoimala on rinnastettu teollisuuden mittakaavan sähköntuottajiin, mikä on perusteltua sähköntuottajien ja käyttäjien yhdenvertaisella kohtelulla, sillä pienvoimalan määritelmän yläraja on korkea eikä sen yhteydessä voida puhua varsinaisesti pientuotannosta. Esimerkiksi nykyisessä sähköverolaissa tarkoitettua pienvoimalan saama sähköveroetu voi olla suurimmillaan noin 350 000 euroa vuodessa sähköveroluokan I verotasolla laskettuna. Teollisuuden, maatalouden ja konosalien sähköverotasolla laskettuna edun enimmäismäärä on yli 100 000 euroa. Laskennallisen veroedun määrä vaihtelee siis paitsi sähkön tuotannon laityypin ja nimellistehon perusteella myös sähkön käyttökohteen mukaan.

Lain soveltamiskäytännössä pienvoimaloita koskevaa säännöstä on tulkittu pienvoimaloiden eduksi siten, että pientuottaja joutuu maksamaan tuottamastaan ja itse kuluttamas-

taan sähköstä veroa vain niiltä kalenterikuuksilta, joina pienvoimalasta on siirretty sähköä verkkoon. Vaikka veroetu voi joissakin tapauksissa olla merkittävä etenkin nimellisteholtaan suurten pienvoimaloiden osalta, joissakin tilanteissa saman tehoinen pienvoimala ei saa lainkaan sähköveroetua, jos se siirtää sähköä pieniä määriä kuukausittain verkkoon. Kuitenkin näissäkin tilanteissa pientuottaja saa sähkön omakustannushintaan ilman siirtomaksuja.

Niissä tilanteissa, joissa mikro- tai pienvoimala on rakennettu yrityksen tai yksityishenkilön omaa käyttöä varten, voimalaitoksen sähköntuotanto ei yleensä riitä kattamaan täysimääräisesti koko sähkön kulutusta. Tällöin lisäsähköä hankitaan normaalisti verollisena sähköverkosta. Usein lisäsähkön osuus on merkittävä yrityksen tai asunnon sähkönkulutuksesta.

Mikro- ja pientuotannon verohelpotukset ovat yleisiä eli koskevat sekä uusiutuvaa energiaa että fossiilisia polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia. Sääntelyn tarkoituksena on ollut vähentää sekä viranomaisten että pienimuotoista ja satunnaista sähköntuotantoa harjoittavien toimijoiden hallinnollista työtä. Samalla verolainsäädäntöä on pyritty sovittamaan yhteen muun energia-alan sääntelyn kanssa.

Mikro- ja pienvoimaloita koskevan verosääntelyn tarkoituksena ei ole toimia minäkään tietyn sähköntuotantomuodon tukinstrumenttina. Osana energiatukien hallinnoinnin järjeistämistä ja tehostamista verolainsäädännössä olleet uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön valtiontukihyväksynnän saaneet verotuet lakkautettiin vuoden 2011 alusta ja sähkön tuotannon tukeminen siirrettiin keskitetysti Energiaviraston tehtäväksi.

Sähköntuotannon tuet

Sähkön tuotantotukea maksetaan niin sanottuna syöttötariffina, jonka tarkoituksena on lisätä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantokapasiteettia ja parantaa metsähakkeen kilpailukykyä vaihtoehtoisin polttoaineisiin verrattuna. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettu laki (1396/2010) tuli voimaan vuoden 2011 alusta. Tuotantotuki maksetaan valtion

talousarviosta ja lain noudattamista valvoo ja järjestelmää hallinnoi Energiavirasto.

Syöttötariffilla tuetaan tuulivoimaan, metsähäkkeeseen, biokaasuun ja puupolttoaineeseen perustuvaa sähkön tuotantoa. Tukea maksetaan laissa määritellyn tavoitehinnan ja sähkön markkinahinnan erotuksena tai päästöoikeuden markkinahinnan ja turpeen veron perusteella. Lisäksi sähkön tuottaja osallistuu sähkömarkkinoille ja saa sähkön markkinahinnan tuottamansa sähkön myynnistä. Syöttötariffijärjestelmään voidaan hyväksyä vain uusia voimalaitoksia, jotka eivät ole saaneet muita valtiontukia.

Tuotantotuki on tarkoitettu teollisen mitta-kaavan energiantuotantoon. Minimiteho on tuulivoimalle 500 kilovolttiampeeria ja biokaasu- ja puupolttoainevuimaloille sekä metsähäkelaitoksille 100 kilovolttiampeeria. Hallinnolliset kustannukset on otettu huomioon arvioitaessa tukijärjestelmän soveltuvuutta sähkön pientuotannolle.

Tuotantotuen lisäksi Suomessa on käytössä useita erilaisia uusiutuvan piensähköntuotannon edistämiseen liittyviä investointi- ja kehittämistukia, kuten ympäristöministeriön myöntämä pientalojen harkinnanvarainen energia-avustus, työ- ja elinkeinoministeriön myöntämä energiatuki yrityksille, kunnille ja yhteisöille, maa- ja metsätalousministeriön myöntämät maaseudun uusiutuvan energian tuet, Tekesin tutkimus- ja kehitystuet yrityksille sekä työ- ja elinkeinoministeriön rakennerahastoista rahoittamat kehitys- ja investointihankkeet eri maakunnissa. Lisäksi tuloverotuksessa käytössä olevan kotitalousvähennyksen voi saada muun muassa erilaisista kodin tai vapaa-ajan asunnon huolto- ja korjaustöistä. Kotitalousvähennykseen oikeuttaa esimerkiksi aurinko- ja maalämpöjärjestelmän tai ilmalämpöpumpun asennustyö omakotitaloon tai vapaa-ajan asuntoon.

Yksityiskohtaisemmin sähkön pientuotantoa on selvitetty työ- ja elinkeinoministeriön joulukuussa 2013 asettamassa työryhmässä pienimuotoisen energiantuotannon edistämisestä. Työryhmän toimikausi oli 1.1.–30.11.2014.

1.2 EU:n lainsäädäntö

Energiaverotus

Energiatuotteisiin sovelletaan valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta annettua neuvoston direktiiviä 2008/118/EY, jäljempänä *valmisteverotusdirektiivi*. Siinä säädetään yhdenmukaistetun valmisteverotuksen piiriin kuuluvista tuotteista, verotuksen perusteista, menettelyistä ja valvontajärjestelmästä, joka kattaa tuotteiden valmistuksen, varastoinnin ja siirrot jäsenvaltioiden välillä. Tuotteet verotetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa ne lopullisesti kulutetaan. Valmisteverotuksen valvonta- ja siirtosäännöksiä ei sovelleta esimerkiksi sähkөөn, koska siihen ei katsota kohdistuvan kovin suuria väärinkäytös- ja veropetosriskejä.

Energiatuotteiden ja sähkön verotuksesta säädetään energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta annetussa neuvoston direktiivissä 2003/96/EY, jäljempänä *energiaverodirektiivi*. Energiaverodirektiivin 2 artiklan mukaisia energiatuotteita ovat muun muassa moottoribensiini, dieselöljy, kevyt ja raskas polttoöljy, maakaasu, kivihiili ja sähkö.

Energiaverodirektiivissä säädetään veron rakenteesta ja vähimmäisverotasoista. Energiaverodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on kannettava direktiivissä tarkoitetuista tuotteista vero, joka täyttää kyseiselle tuotteelle säädetyn vähimmäisveromäärän. Sähköstä vero on kannettava, kun se luovutetaan kuluttavaksi esimerkiksi sähköverkosta yritys- tai kotitalouskäyttöön tai voimalaitokselta sähköverkkoon siirtämättä kuluttavaksi.

EU:n energia- ja valmisteverotuslainsäädännössä ei tunneta valmisteveron alaisen tuotteen valmistajan verotonta omaa kulutusta, vaan kaikki kulutus on veronalaista. Energiaverodirektiivi mahdollistaa kuitenkin sen, että satunnainen ja määrältään vähäinen sähköntuotanto voidaan jättää verotuksen ulkopuolelle. Tarkoituksena on säästää hallinnollista taakkaa vähäisten tuotantomäärien osalta, joilla ei myöskään ole kovin suurta vaikutusta valtiontalouteen tai jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toisaalta verojärjestelmää arvioitaessa on pidettävä mielessä Euroopan

unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä *SEUT*, 110 artiklan verosyrjintää koskevat määräykset, jotka estävät ottamasta käyttöön sellaista verojärjestelmää, jossa maahan tuotuun sähkөөn kohdistuu suurempi vero kuin Suomessa tuotettuun sähkөөn.

Valtiontuet

Varsinaiset energiaveron alennukset tai verovapautukset tulee arvioida lisäksi EU:n valtioneuvoston sääntelyn valossa, josta aiheutuu huomattavia rajoituksia vapautusten soveltamiselle.

SEUT:n määräykset rajoittavat valtiontukien käyttöä talouspolitiikan välineenä. Sopimuksen 107 artiklan mukaan jäsenvaltion myöntämä tuki valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosiolla jotakin yritystä tai tuotannon alaa, ei sovelleta yhteismarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Esimerkiksi veron porrastaminen tai verovapauden myöntäminen jollekin tuotteelle tai toimijalle täyttää yleensä valtioneuvoston tunnusmerkistön ja edellyttää siten pääsääntöisesti komission hyväksyntää.

Valtiontueksi katsottavat toimenpiteet on ilmoitettava komissiolle ennen niiden käyttöönottoa. Ennakoilmoitusmenettelyn tarkoituksena on varmistaa tukien soveltuvuus yhteismarkkinoille eikä tukitoimenpidettä voida ottaa käyttöön, ennen kuin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän. Komissio on hyväksynyt tukia, jos niitä voidaan perustella esimerkiksi ympäristösyillä. Energiaverotukseen tulevat tällöin sovellettaviksi komission vahvistamat suuntaviivat valtioneuvoston ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 (2014/C 200/01). Tietyillä edellytyksillä verotuksellinen tuki voidaan ottaa käyttöön myös ilman komission etukäteishyväksyntää. Tällöin on kyse tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille sovellettaviksi SEUT 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *ryhmäpoikkeusasetus*, mukaisesti yksinkertaistetusta menettelystä. Ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuet ovat valtioneuvoston, joista ilmoitetaan ja raportoidaan jälkikäteen vuosittain

komissiolle. Asetuksen soveltaminen edellyttää energiaverodirektiivin vähimmäisverotasojen noudattamista ja sitä, että menettely on energiaverodirektiivin mukainen.

Siitä periaatteesta, että veron porrastamista pidetään komission hyväksyntää edellyttävänä valtioneuvoston, EU:n valtioneuvoston sääntely ja sen tulkinta tuntee verotusta koskevan poikkeuksen. Sen mukaan verotuksellista toimenpidettä ei pidetä valtioneuvoston, jos se on verojärjestelmän luonteen, rakenteen ja loogikan mukainen ja jos sitä sovelletaan johdonmukaisesti kaikkiin tuotteisiin ja toimijoihin. Veron perusteen tulee kuitenkin olla objektiivinen ja sitä tulee soveltaa yhdenmukaisesti kaikkiin kilpaileviin tuotteisiin ja yrityksiin.

Valtioneuvoston sääntelyä sovelletaan myös sähkön tuotantotukeen sekä kehittämis- ja investointitukiin.

Jos valtioneuvoston maksetaan enemmän kuin unionin lainsäädäntö mahdollistaa tai sen vastaisesti, kyseessä on laitton tuki ja seurauksena voi olla tuen takaisinperiminen kymmeneltä vuodelta korkoineen. Lisäksi valtioneuvoston tukia koskee kasaantumissääntö, jonka mukaan tukiohjelmat tai yksittäiset tuet sekä ryhmäpoikkeukset kasaantuvat keskenään. Tuki-intensiteetissä eli tuen maksimimäärässä suhteessa hyväksytyihin kustannuksiin tulee siis ottaa huomioon kaikki yksittäiset tuet kyseessä olevaan yksilöityyn hankkeeseen. Yksittäisellä yrityksellä voi siten olla useita hankkeita, joiden rahoitus kasaantuu erikseen. Säännöksen tarkoituksena on estää ylisuuren tuen maksaminen toimenpiteelle tai hankkeelle.

1.3 Nykytilan arviointi

Yleisimmin sähköä tuotetaan pienimuotoisesti aurinkoenergialla ja tuulivoimalla, mutta myös esimerkiksi pienvesivoimalla, biokaasulla ja pienimuotoisessa yhdistetyssä tuotannossa. Pienimuotoinen sähköntuotanto enintään 50 kilovoltiampeerin tehoisissa mikrovoimaloissa on vapautettu sähkön mitaus- ja sähköverovelvollisuudesta kokonaan. Sen sijaan pienvoimaloissa, joiden nimellisteho on yli 50 mutta enintään 2 000 kilovoltiampeeria ja joista on siirtoyhteys sähköverkkoon, tuotetusta sähköstä sähköntuottaja

on lähtökohtaisesti sähköverovelvollinen. Tällöin ei kuitenkaan tule sähköveroa maksettavaksi, jos sähköä ei verokautena olevan kalenterikuukauden aikana siirretä lainkaan sähköverkkoon. Ongelmaksi on muodostunut se, että sähköveroa on suoritettava pienvoimalassa tuotetusta sähköstä sähköntuottajan itse kuluttaman sähkön osalta, jos sähköä siirretään pienikin määrä sähköverkkoon kalenterikuukauden aikana. Tämä johtaa joissakin tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin sähköveron kohdistumisessa ja aiheuttaa pienvoimalalle hallinnollista työtä veron ilmoittamisessa ja maksamisessa.

Sähkön pientuotannon verotuksen ja siihen liittyvien vapautusten kannalta ratkaisevaa on niiden perustuminen voimalaitoksen nimellistehoon. Erityyppiset voimalaitokset tuottavat kuitenkin samalla nimellisteholla energiaa hyvin erilaisia määriä. Esimerkiksi yhdistetyn tuotannon laitosta tai maakaasuturbiinia voi teoriassa käyttää vuoden ympäri nimellisteholla, jolloin niiden käyttöaika voi olla 8 760 tuntia vuodessa. Aurinkopaneelit tuottavat sähköä huomattavasti pienemmällä käyttöajalla, jonka voi arvioida olevan noin 1 000 tuntia vuodessa. Aurinkopaneelilla huipunkäyttöaika vaihtelee voimakkaasti kohteen mukaan, ja voi olla edellä kuvattua suurempi tai pienempi. Nimellistehoon sidottu sähkön verotuskohtelu merkitsee siten eri tuotantomuotojen eriarvoista kohtelua erityisesti aurinko- ja tuulienergiaa hyödyntävien pienvoimaloiden vahingoksi.

Sähköverosta vapautus tarkoittaa nykyisellä sähköenergian hinnalla, siirtohinnalla ja verojen suuruudella sitä, että pientuotanto saa noin 15–20 prosentin lisäedun sähkökustannuksiinsa verrattuna tilanteeseen, jossa sähköä hankitaan verollisena sähköverkon kautta. Lisäksi pienvoimalat voivat hyötyä investointituista, joiden suuruus voi olla 30 prosentin luokkaa investointikustannuksista. Eromääräisesti sähköveroedun määrä vaihtelee tuhansista jopa satojen tuhansien eurojen etuun vuodessa voimalaitoksesta ja sähkön käyttökohteesta riippuen. Kotitaloudet voivat hyödyntää lisäksi kotitalousvähennystä, jonka merkitys esimerkiksi aurinkopaneelija investoitaessa on noin 10 prosenttia investointikustannuksista. Lisäksi mahdollisia huoltokustannuksia voidaan myöhemmin sisällyttää

kotitalousvähennykseen. Näiden toimien edistävä yhteisvaikutus on merkittävä huomioiden se, että aurinkoenergian hinta on jatkuvassa laskussa.

Sähkön pientuotannon luonne on muuttunut ja laajuus kasvanut merkittävästi tilanteesta, jossa nykyinen pientuotannon verotuskohtelu on säädetty osaksi 20 vuotta sitten. Myös sähköveron taso ja siten myös verottomuudesta koituvan taloudellisen edun suuruus on noussut huomattavasti. Pientuotannon nimellistehorajat eivät siten välttämättä nykytilanteessa enää täytä energiaverodirektiivissä edellytettyä toiminnan satunnaisuutta ja vähäisyyttä koskevaa vaatimusta.

Edellä mainitut seikat samoin kuin tarve ottaa huomioon sähkön tukimuotoja koskeva kokonaisuus valtiontukisäännösten valossa ovat johtaneet tilanteeseen, jossa on tarpeen uudistaa sähkön pientuotannon verotusta.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sähkön pientuotannon verotusvaihtoehtoja rajoittavat merkittävästi unionin oikeuden ja kansallisen muun toimintaympäristön asettamat reunaehdot. Ensinnäkin veroratkaisun on täytettävä energiaverodirektiivin vaatimus sähköntuotannon satunnaisuudesta ja vähäisyydestä eikä se saa olla SEUT 110 artiklan mukaisen verosyrjintäkiellon vastainen. Jotta muutos olisi toteutettavissa nopealla aikataululla, ei siihen saa sisältyä EU:n valtiontukisääntelyn mukaista tukea, joka edellyttäisi komission etukäteishyväksyntää. Se ei myöskään saa kasautua muiden kansallisten sähköntuotannon tukien kanssa valtiontukisäännösten vastaisesti.

Tavoitteena on, että sähkön pientuotannon verotusta koskevat muutokset olisivat otettavissa nopeasti käyttöön ja että ne soveltuisivat kaikille sähköntuotantomuodoille valtiontukimenettelyn välttämiseksi. Samalla ehdotetun veroratkaisun olisi oltava sopusoinnussa uusiutuvan sähköntuotantotuen, sähköntuotantoon liittyvien investointi-, tuotanto- ja kehittämistukien kanssa ja niihin liittyvän valtiontukisääntelyn kanssa. Uusi veromalli ei voi johtaa moninkertaiseen tukeen joillekin energiamuodoille.

Valitun ratkaisun on oltava myös hallinnollisesti eri toimijoiden kannalta mahdollisimman kevyt, mutta samanaikaisesti myös verovalvonnan piirissä. Julkisen talouden kannalta se ei saisi johtaa tulevaisuudessa suuriin ja jatkuvasti kasvaviin veroetuihin ja sitä kautta verotuottomenetyksiin.

Uuden veromallin tavoitteita ovat teknologianeutraalius ja siitä johtuva oikeudenmukainen ja yhdenvertainen erilaisten sähkön tuotantoteknologioiden erityispiirteet huomioiva verotuskohtelu. Veroratkaisun tulee myös edelleen kannustaa ja mahdollistaa varavoiman olemassaolo niissä kohteissa, joissa sen saatavuus on keskeistä.

Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi sähkön pientuotannon verotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että sähkö, joka tuotetaan nimellisteholtaan enintään 100 kilovoltiampeerin tehoisessa voimalaitoksessa, suljettaisiin sähköverolain soveltamisalan ulkopuolelle. Tällä tavoin tuotetusta sähköstä ei maksettaisi sähköveroa. Tällaisessa mikrovoimalassa tuotettu sähkö tulisi kuitenkin nykyiseen tapaan verotuksen piiriin, jos se siirretään sähköverkkoon. Veron maksaisi tällöin sähköverovelvollinen verkonhaltija, joka ilmoittaisi sähkön verotettavaksi muun kulutukseen luovutetun sähkön tavoin. Mikrovoimalan ei siten tarvitsisi tehdä veroilmoitusta eikä maksaa veroa missään tilanteessa.

Lisäksi ehdotetaan, että nimellisteholtaan yli 100 kilovoltiampeerin laitosten ei tarvitsisi maksaa veroa tuottamastaan sähköstä, jos ne tuottavat kalenterivuoden aikana sähköä enintään 800 000 kilowattituntia. Sillä, mikä tehoisessa voimalaitoksessa sähkö olisi tuotettu, ei olisi enää merkitystä. Tällainen pientuottaja ei maksaisi sähköstä veroa riippumatta siitä, siirretäänkö sähköä sähköverkkoon tai ei. Siirto sähköverkkoon olisi nykyiseen tapaan veroton ja verkonhaltija maksaisi siitä veron luovuttaessaan sähkön kulutukseen verkosta. Valvonnan toteuttamiseksi tämän sääntelyn piiriin kuuluville laitoksille ehdotetaan yksinkertaistettua verotusmenettelyä. Kyseisten voimalaitosten olisi rekisteröidyttävä verovelvollisiksi ja annettava ilmoitus tuottamastaan sähköstä ja verottomasti verkkoon siirretystä sähköstä vuosittain Tullille.

Sähkön pientuotannon sääntely koskisi nykyisenkaltaisesti sekä fossiilista että uusiutuvaa energiaa käyttäviä voimalaitoksia. Ehdotettu 100 kilovoltiampeerin nimellisteho olisi käytännössä se enimmäisraja, johon sähkön verovapaus voitaisiin nostaa tätä suuremmille laitoksille muuta kautta myönnettävien tukien kumulaation välttämiseksi ja energiaverodirektiivin vaatimusten noudattamiseksi. Ehdotettu sähköntuotannon 800 000 kilowattituntin vuotuinen enimmäisraja on puolestaan johdettu tästä nimellistehosta ottaen huomioon eri sähkön tuotantomuotojen vuotuinen käyttöaika.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Vuonna 2015 muutoksen arvioidaan vähentävän sähköverotuottoja korkeintaan kahdella miljoonalla eurolla. Ehdotetut verovapauden laajennukset koskisivat välittömästi noin 100 pienvoimalaitosta. Määrän odotetaan kuitenkin kasvavan lähivuosina hajautetun energian tuotannon yleistessä ja lisäksi ehdotetut muutokset todennäköisesti lisäävät tätä kasvua. Toisaalta ehdotetut muutokset voivat joidenkin yksittäisten toimijoiden osalta lisätä sähköverotuottoa jonkin verran. Esityksen vaikutuksia tulevien vuosien verotuottoon on vaikea arvioida tarkasti.

Esityksellä ei ole vaikutuksia kotitalouksien asemaan eikä verkosta ostettavan sähkön hintaan.

3.2 Ympäristövaikutukset

Ehdotetut muutokset parantaisivat pientuotannon asemaa ja voisivat käytännössä nopeuttaa erityisesti pienimuotoisen aurinko- ja tuulivoiman tuotannon kasvua tavoitteiden mukaisesti. Siten esitys voi omalta osaltaan edistää sähköntuotantosektorin vähähiilikehitystä, joka on tarpeen asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

3.3 Yritysvaikutukset

Kaikkein pienimuotoisimman sähköntuotannon kapasiteetista ei ole tilastotietoa, mutta alan toimijat arvioivat verkkoon liitettyjä au-

rinkosähköjärjestelmiä olevan muutamia satoja. Lisäksi verkon ulkopuolelle kuten kesämökeille arvioidaan asennetun noin 40 000 pienitehoista mikrovoimalatason aurinkosähköjärjestelmää, joiden verotuskohteluun esityksellä ei olisi vaikutusta. Suomessa arvioidaan olevan tällä hetkellä noin kymmenen aurinkosähköjärjestelmää kokoluokassa 50—100 kilovolttiampeeria, joiden kannattavuutta ehdotettu ratkaisu parantaisi. Lisäksi veroratkaisu vauhdittaisi uusia investointeja, joita on lykätty nykyisen ohjausjärjestelmän epäkohtien ja lainsäädännön mahdollisen muutoksen johdosta. Yli 100 kilovolttiampeerin aurinkosähköjärjestelmiä Suomessa on alle kymmenen. Niiden vuosituotanto jää kuitenkin selvästi ehdotetun 800 000 kilowattitunnin enimmäisrajan alle, mikä tarkoittaa, että ehdotettu muutos parantaisi myös tämän kokoluokan laitosten kannattavuutta. Tämä lisäisi erityisesti kauppakeskusten, liikeyritysten ja kuntien kiinnostusta aurinkosähköjärjestelmiin. Kaiken kaikkiaan yli 50 kilovolttiampeerin järjestelmiä rakennettaneen lähivuosina vuosittain ehkä noin 10—20, joihin verouudistus vaikuttaisi myönteisesti.

Pieniä yhdistetyn tuotannon laitoksia on Suomessa tällä hetkellä noin 20, joista vain muutama on alle 100 kilovolttiampeerin laitoksia. Mikrovoimalan nimellistehorajan nosto 50 kilovolttiampeerista 100 kilovolttiampeeriin loisi markkinoita isommille maataloilille ja kasvihuoneille tarkoitetuille laitoksille. Lisäksi jonkin verran 100 kilovolttiampeeria suuremmatkin järjestelmät voisivat jäädä 800 000 kilowattitunnin vuosituotantorajan alle ja siten hyötyä uudistuksesta. Lisäksi muutos koskisi muutamaa kymmentä pienvesivoimalaa. Biokaasun arvioidaan olevan pienessä kokoluokassa tärkein polttoaine, koska sen tuotanto ja käyttö on usein paikallista. Puukaasun arvioidaan ohjautuvan pääasiassa suuremman kokoluokan kaasutuslaitoksiin. Myös biokaasusta merkittävä osa hyödynnettäisiin edelleen keskitetysti suuremmissa laitoskokoluokassa.

Suomessa on hajautettuun uusiutuvan energian tuotantoon keskittyviä teknologiayrityksiä kasvava määrä sekä aurinkosähköteknologiassa että pienimuotoisessa yhdistetyssä tuotannossa. Näille yrityksille koti-

markkinoiden kasvun helpottuminen on tärkeä signaali tuotannollisten sekä tutkimus- ja kehitysinvestointien tekemiseksi. Tällaiset investoinnit luovat työpaikkoja teknologia- ja asennusyrityksiin sekä myös rakennusosalalle. Kotimarkkinat lisäävät yritysten osaamista ja mahdollisuuksia päästä nopeasti kasvaville kansainvälisille markkinoille.

Pientuulivoiman potentiaali arvioidaan näitä vähäisemmäksi ja sen arvioidaan koskevan lähinnä sähköverkon ulkopuolisia erikoissovellutuksia muun muassa saaristossa. Myös pienvesivoiman potentiaalın arvioidaan olevan vähäinen muun muassa kannattavuus- ja ympäristösyistä.

Koska malli on teknologianeutraali, kummankin sääntelyn piirissä olevan sähkön pientuotannon enimmäishyöty tuottajalle olisi noin 20 000 euroa vuodessa vuodelle 2015 ehdotetulla sähköveroluokan I verotuksella.

Ratkaisuvaihtoehtoja suunniteltaessa on pyritty siihen, ettei verouudistus johtaisi siihen, että sääntelyyn tulisi uusia väliinputoajia. Kokonaisuutena uudesta veromallista hyötyisi pääosa toimijoista ja osalle tilanne säilyisi ennallaan. On kuitenkin muutamia sellaisia toiminnassa olevia yrityksiä, jotka tuottavat sähköä pääasiassa omaan käyttöön nimellisteholtaan suhteellisen isossa yhdistetyn tuotannon laitoksessa, jotka eivät saisi ehdotetussa veromallissa enää veroetua itselleen. Veroedun määrä on noin 15—20 prosenttia sähkön kokonaishinnasta. Toisaalta kyseiset yritykset voivat edelleen käyttää itse tuottamaansa sähköä, joten ne välttyvät sähkön ostolta ja siirtomaksuilta.

Uusiinvestointien osalta tilanne olisi sitä vastoin toinen, sillä yli 100 kilovolttiampeerin tehoiset voimalaitokset ovat lähtökohtaisesti syöttötariffijärjestelmän piirissä. Lisäksi yli 100 kilovolttiampeerin tehoiset laitokset voivat hyötyä veroedusta, jos tuotettu sähkön määrä jää vuodessa alle 800 000 kilowattitunnin. Tämä ratkaisu kohtelee eri tekniikkavaihtoehtoja neutraalisti ja parantaisi erityisesti tuuli- ja aurinkoenergian asemaa, mikä on ollut muutoksen keskeisin tavoite.

Verotuksen alarajan nosto 100 kilovolttiampeeriin kohdistuisi siihen pientuotantoon, jossa arvioidaan olevan merkittävä kasvupotentiaali ja siten myös niiden toimijoi-

den joukko, jotka jäävät verotuksen ulkopuolelle, kasvaisi. Verojärjestelmän piiriin jääviin pienvoimaloihin kohdistuva hallinnollinen rasite olisi mahdollisimman kevyt, sillä ne antaisivat ilmoituksen Tullille vain kerran vuodessa.

3.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät sääntelyä ja nimellistehon nosto vähentäisi verotuksen piiriin tulevien toimijoiden määrää. Toisaalta Tullille arvioidaan tulevan uusia kerran vuodessa veroilmoituksen antavia verovelvollisia 500—1 000, koska myös osa varavoiman tuotannosta tulisi verotuksen piiriin. Siitä aiheutuisi neuvontatyötä, kertaluonteisia tietojärjestelmämuutoksia ja ilmoitusten käsittelytyötä. Tietojärjestelmäkustannuksiksi arvioidaan 50 000—100 000 euroa.

Tämän muutoksen myötä Tullin valmisteverotukseen liittyvän työmäärän arvioidaan lisääntyvän alkuvaiheessa kahdella henkilötyövuodella. Mahdolliset Tullin lisärahoitus-

tarpeet arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tulevissa budjetti- ja kehysmenettelyissä.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Tullin kanssa. Lausuntoa pyydettiin Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä, Energiateollisuus ry:ltä, Suomen Lähienergialiitto ry:ltä, Bioenergia ry:ltä, Suomen Tuulivoimayhdistys ry:ltä, Pienvesivoimayhdistys ry:ltä sekä Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä.

Lausunnon antoivat Suomen Lähienergialiitto ry, joka kannatti esitystä ja Elinkeinoelämän keskusliitto, jolla ei ollut lausuttavaa esityksestä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen tuloarviovaikutus valtion vuoden 2015 talousarvioon otetaan huomioon lisätalousarviomenettelyssä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain soveltamisalaa koskevaan pykälään lisättäisiin säännös enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisen voimalaitoksen ja sen tuottaman sähkön sulkemisesta lain soveltamisalan ulkopuolelle. Koska esimerkiksi aurinkopaneelit poikkeavat teknisesti perinteisestä voimalasta, tarkoitettaisiin nimellisteholla niiden ja muiden samantyyppisten järjestelmien osalta sitä tehoa, jolla ne pystyvät sähköä enimmillään tuottamaan verkkoon tai kulutukseen. Toisin sanoen aurinkopaneelien yhteenlaskettu teho ei olisi suoraan määräävä tekijä. Tällaista laitosta ei pidettäisi sähköverovelvollisena. Laitoksen tuottamaa sähköä ei verotettaisi paitsi siinä tilanteessa, että sähkö siirrettäisiin sähköverkkoon, jolloin siitä maksaisi veron sähköverkon haltija. Voimalaitoksella tarkoitetaan lain 2 §:n 12 kohdan mukaisesti tietyllä alueella toimivaa kokonaisuutta, jonka tarkoi-

tuksena on tuottaa sähköä tai sähköä ja lämpöä. Enimmäistuotantorajaa lukuun ottamatta menettelyllisesti säännös johtaisi samaan lopputulokseen kuin nykyisen lain 5 §:n 2 momentin 1 kohta, jossa säädetään enintään 50 kilovolttiampeerin tehoisten mikrovoimaloiden ei-verovelvollisuudesta.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle säädettäisiin myös kulkuneuvojen itse tuottama ja käyttämä sähkö. Asiasisältöisesti vastaava säännös sisältyy nykyisin lain 5 §:n 2 momentin 3 kohtaan.

2 §. Pykälässä säädetään määritelmistä. Pykälään lisättäisiin uusiksi 5 a ja 5 b kohdiksi sähköntuottajan ja pientuottajan määritelmät. Pykälän 5 a kohdassa sähköntuottajalla tarkoitettaisiin sitä, joka tuottaa sähköä nimellisteholtaan yli 100 kilovolttiampeerin laitoksessa. Pykälän 5 b kohdassa määriteltäisiin pientuottaja, jolla tarkoitettaisiin itsenäistä voimalaitosta tai useamman generaattorin tai aurinkosähköjärjestelmän muodos-

tamaa voimalaitoskokonaisuutta, jossa tuotettu sähkön määrä on kalenterivuodessa enintään 800 000 kilowattituntia. Tarkastelu olisi tuotantopaikkakohtaista, joten pientuottajalla voi olla yksi tai useita itsenäisiä enintään 800 000 kilowattituntia sähköä tuottavia voimalaitoksia, joissa tuotettu sähkö voisi hyötyä niille ehdotetusta sähkön verottomuudesta.

5 §. Pykälässä säädetään sähköverovelvollisista. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa selkeytettäisiin poistamalla vaatimus sähkön tuottamisesta ansiotoiminnassa. Lisäksi mainittua kohtaa muutettaisiin siten, että sähköverovelvollisia olisivat 2 §:n 5 a ja 5 b kohdassa tarkoitettu sähköntuottaja ja pientuottaja. Kaikki sähkön tuottajat olisivat lähtökohtaisesti verovelvollisia 1 §:n 3 momentissa säädettyjä toimijoita lukuun ottamatta. Muutoin pykälän 1 momentti säilyisi nykyisellään.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana sähkön pientuotannon uuden sääntelyn takia.

6 §. Pykälässä säädetään sähköveron määrittämisen perusteesta. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa käytetty viittaus 5 §:n 1 momentin 2 kohtaan korvattaisiin esityksessä ehdotetuilla sähköntuottajaa ja pientuottajaa koskevilla termeillä. Vastaava lisäys pientuottajasta tehtäisiin myös pykälän 3 momenttiin.

Pykälän 4 momentissa säädetään sähköverotuksessa sovellettavan verokauden pituudesta, joka muun valmisteverotuksen tapaan on kalenterikuukausi. Tästä poiketen sähköverovelvollisina olevien pientuottajien verokaudeksi säädetäisiin kalenterivuosi hallinnollisen työn vähentämiseksi.

7 §. Pykälässä säädetään verottomuudesta ja huoltovarmuusmaksuttomuudesta. Pykälän 2 kohtaan tehtäisiin ehdotetusta sähköntuottajan määrittämisen muuttumisesta johtuvat täsmennykset.

Pykälän 6 kohdassa säädetään verkonhaltijan ja sähköntuottajan oikeudesta siirtää sähköä verotta sähköntuottajalle. Säännöksen tarkoituksena on säilyttää sähkö verottomana sähkön siirtoketjussa niissä poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa sähköä siirretään sähköntuottajan sähköverkon kautta eteenpäin verottomana. Edellä mainitusta syystä kohdassa tarkoitettu sähkön veroton siirto rajoitettaisiin koskemaan vain ammattimaista sähköntuottajaa.

Pykälään lisättäisiin uusi 7 kohta, jossa otettaisiin huomioon ehdotettu voimalaitoksen enimmäisvuosituotantoon perustuva sähkön verovapaus. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, ettei sähkövero makseta tällaisessa laitoksessa tuotetusta sähköstä, jota ei siirretä verkkoon vaan jonka pientuottaja käyttää itse tai luovuttaa toiselle käytettäväksi muutoin kuin sähköverkon kautta. Toisin kuin nykyisin, sähkön siirto verkkoon ei vaikuttaisi pientuottajan velvollisuuteen maksaa veroa omasta kulutuksestaan. Sähköverolain muiden säännösten nojalla sähkön siirto sähköverkkoon olisi veroton ja verkkoon siirrettystä sähköstä maksettaisiin vero kuten muustakin sähköverkon kautta kulutukseen luovutetusta sähköstä. Veron maksaisi tällöin verkonhaltija.

Jos yli 100 kilovolttiampeerin tehoisen voimalaitoksen verottomaksi säädetty enimmäisvuosituotanto ylittyy, sen tuottama sähkö tulisi kokonaan verolliseksi. Jos sähköntuottaja arvioi, että sen vuoden aikana tuottama sähkön määrä olisi yli 800 000 kilowattituntia, sähköntuottajan olisi jo alun perin tarkoituksenmukaista ryhtyä normaaliksi kuukausiveroilmoittajaksi. Jos myöhemmin ilmenisi, ettei tuotantopaikalla ole tuotettu sähköä 800 000 kilowattituntia vuodessa, sähköntuottajan verotusta oikaistaisiin tältä osin eikä veroa jäisi tuottajan rasitteeksi. Jos sähköntuottaja arvioi, että vuosituotanto jää alle 800 000 kilowattitunnin, mutta raja ylityykin vuoden kuluessa, olisi sähköntuottajan tällöin ylityksen tapahtuessa siirryttävä normaaliksi kuukausiveroilmoittajaksi ja ilmoitettava yhdellä ilmoituksella kaikki alkuvuoden aikana verkkoon luovutettu, itse käytetty sekä suoraan kulutukseen luovutettu sähkö mutta suoritettava verot vain itse käyttämästään sekä suoraan kulutukseen luovuttamastaan sähköstä joko sähköveroluokan I tai II mukaisesti. Tästä eteenpäin veroilmoitukset annettaisiin kuukausittain.

Ehdotetusta verovapaudesta huolimatta pientuottajat olisivat lähtökohtaisesti verovelvollisia valvonnallisista syistä. Niihin sovellettaisiin kuitenkin yksinkertaistettua verotusmenettelyä, josta säädetäisiin 6 ja 9 §:ssä.

Pykälän 1, 3, 4 ja 5 kohdat säilyisivät nykyisellään.

9 §. Pykälässä säädetään sähköverovelvollisten rekisteröitymisestä ja ilmoitusvelvollisuudesta, joita koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin ja osittain laajennettaisiin paremmin vastaamaan niitä tietotarpeita, joita lainsäädännön vaikuttavuuden seurantaan ja kehittämiseen liittyy. Pientuottajaan sovellettaisiin valmisteverotuksen verokausi-ilmoittajaa koskevia säännöksiä, mikä tarkoittaisi muun muassa kirjanpitovelvollisuutta sähkön tuottamisesta ja omasta kulutuksesta. Pientuottaja antaisi kuitenkin veroilmoituksen Tullille vuosittain eikä kalenterikuukausittain. Ehdotetun voimaantulosäännöksen mukaan pientuottajien olisi rekisteröidyttävä Tullille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Myös sellaisten pientuottajien, jotka ovat jo nyt rekisteröityneet Tullille sähköverovelvollisiksi, mutta joiden vuosituotanto tulee jäämään alle 800 000 kilowat-

titunnin, pitäisi uusia rekisteröityminen pientuottajaksi, jonka perusteella pientuottaja pääsee veroilmoitusten osalta vuosiveroilmoittajaksi.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

Muutoksen täytäntöönpano edellyttää valmistelevia toimenpiteitä kuten verovelvolliseksi rekisteröitymistä. Näitä toimenpiteitä olisi tarkoituksenmukaista tehdä ennen lain voimaantuloa. Tulli voisi ennen lain voimaantuloa ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 1 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 3 ja 4 momentti sekä 7 ja 9 §, sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1306/2007, 5 § osaksi laeissa 1400/2010 ja 1132/2013, 6 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1058/2006 ja 3 momentti laissa 966/2012, 7 § laeissa 1168/2002, 1058/2006 ja 1306/2007 ja 9 § laeissa 966/2012 ja 1400/2010, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1306/2007, 1400/2010, 612/2012, 1072/2013 ja 1132/2013, uusi 5 a ja 5 b kohta seuraavasti:

1 §

Lakia ei sovelleta sähkөөn, joka tuotetaan aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä sen omiin tarpeisiin eikä sähkөөn, joka tuotetaan enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa generaattorissa tai useiden sähköntuotantolaitteistojen (generaattoreiden) muodostamassa enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa voimalaitoksessa. Tällaisesta voimalaitoksesta sähköverkkoon siirrettyyn sähkөөn sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5 a) *sähköntuottajalla* sitä, joka tuottaa sähköä muuten kuin 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

5 b) *pientuottajalla* sähköntuottajaa, jonka voimalaitoksessa tuottaman sähkön määrä on kalenterivuodessa enintään 800 000 kilowattituntia;

5 §

Sähkön valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on velvollinen suorittamaan:

- 1) verkonhaltija;
- 2) sähköntuottaja ja pientuottaja;
- 3) se, joka on hankkinut tai itse tuottanut sähköä veroluokan II verolla, jos sähkö on

käytetty tai luovutettu veroluokan I edellyttämään tarkoitukseen;

4) muu kuin verkonhaltija, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa sähköä toisesta jäsenvaltiosta tai tuo maahan sähköä yhteisön ulkopuolelta, jos sähkö ei kulje sähköverkon kautta Suomessa.

6 §

Sähkön valmistevero ja huoltovarmuusmaksu määrätään kultakin verokaudelta verotaulukon mukaisena siitä sähkön määrästä, jonka:

2) sähköntuottaja tai pientuottaja tuottaa sekä siitä määrästä, jonka sähköntuottaja tai pientuottaja on hankkinut verottomasti ja käyttää itse tai luovuttaa verolliseen kulutukseen;

Sähköntuottajan ja pientuottajan on annettava veroilmoitus Tullille jokaisesta voimalaitoksesta erikseen.

Verokautena pidetään kalenterikuukautta. Pientuottajan verokausi on kalenterivuosi.

7 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on sähkö:

- 1) joka siirretään sähköverkkojen välillä;
- 2) jonka sähköntuottaja, pientuottaja tai 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen luovuttaa sähköverkkoon;

3) joka luovutetaan yhteisön ulkopuolelle tai toimitetaan muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi;

4) joka toimitetaan sähköisen raideliikenteen välittömään käyttöön;

5) joka kulutetaan voimalaitoksen sähkön tai yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon omakäyttölaitteissa;

6) jonka verkkonhaltija tai sähköntuottaja luovuttaa toiselle sähköntuottajalle;

7) jonka pientuottaja on tuottanut ja jota ei luovuteta sähköverkkoon.

9 §

Verkonhaltijan, sähköntuottajan ja pientuottajan on tehtävä Tullille kirjallinen ilmoitus verovelvolliseksi rekisteröitymistä varten. Ilmoituksessa on mainittava verovelvollisen nimi, osoite ja yhteystiedot. Voimalaitosten osalta on ilmoitettava lisäksi voimalaitoksen tyyppi, nimellisteho, pääasialliset polttoaineet ja kiinteistötunnus. Ilmoitus on tehtävä

jokaisesta laitoksesta erikseen. Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitettavista tiedoista verotuksen toimittamista, valvomista ja kehittämistä varten. Ilmoitus on annettava kolmen kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

Rekisteriä pitää Tulli.

Sähköverkonhaltijaan, sähköntuottajaan ja pientuottajaan sekä 5 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuun verovelvolliseen sovelletaan, mitä valmisteverotuslaissa säädetään verokausi-ilmoittajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Niiden 9 §:n 3 momentissa tarkoitettujen toimijoiden, jotka harjoittavat toimintaa lain voimaantullessa, on annettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 15 päivänä tammikuuta 2015

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 1 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 3 ja 4 momentti sekä 7 ja 9 §, sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1306/2007, 5 § osaksi laeissa 1400/2010 ja 1132/2013, 6 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1058/2006 ja 3 momentti laissa 966/2012, 7 § laeissa 1168/2002, 1058/2006 ja 1306/2007 ja 9 § laeissa 966/2012 ja 1400/2010, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1306/2007, 1400/2010, 612/2012, 1072/2013 ja 1132/2013, uusi 5 a ja 5 b kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Tätä lakia sovelletaan biokaasuun sähköntuotannon tukien osalta.

Lakia ei sovelleta sähköön, joka tuotetaan aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä sen omiin tarpeisiin eikä sähköön, joka tuotetaan enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa generaattorissa tai useiden sähköntuotantolaitteistojen (generaattoreiden) muodostamassa enintään 100 kilovolttiampeerin nimellistehoisessa voimalaitoksessa. Tällaisesta voimalaitoksesta sähköverkkoon siirrettyyn sähköön sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5 a) **sähköntuottajalla** sitä, joka tuottaa sähköä muuten kuin 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

5 b) **pientuottajalla** sähköntuottajaa, jonka voimalaitoksessa tuottaman sähkön määrä on kalenterivuodessa enintään 800 000 kilowattituntia;

5 §

Sähkön valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on velvollinen suorittamaan:

- 1) verkonhaltija;
- 2) se, joka ansiotoiminnassaan tuottaa säh-

5 §

Sähkön valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on velvollinen suorittamaan:

- 1) verkonhaltija;
- 2) *sähköntuottaja ja pientuottaja*;

köä (sähköntuottaja);

3) se, joka on hankkinut tai itse tuottanut sähköä veroluokan II verolla, jos sähkö on käytetty tai luovutettu veroluokan I edellyttämään tarkoitukseen;

4) muu kuin verkonhaltija, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa sähköä toisesta jäsenvaltiosta tai tuo maahan sähköä yhteisön ulkopuolelta, jos sähkö ei kulje sähköverkon kautta Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, sähkövero ja huoltovarmuusmaksua ei kuitenkaan ole velvollinen suorittamaan se, joka tuottaa sähköä:

1) enintään 50 kilovolttiampeerin tehoisessa generaattorissa tai useiden sähköntuotantolaitteistojen muodostamalla enintään 50 kilovolttiampeerin nimellistehoisella kokonaisuudella;

2) yli 50 kilovolttiampeerin mutta enintään 2 000 kilovolttiampeerin tehoisessa generaattorissa tai useiden yli 50 kilovolttiampeerin sähköntuotantolaitteistojen muodostamalla mutta enintään 2000 kilovolttiampeerin nimellistehoisella kokonaisuudella eikä sähköä siirretä verkkoon;

3) aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä kulkuneuvon omiin tarpeisiin.

6 §

Sähkön valmistevero ja huoltovarmuusmaksu määrätään kultakin verokaudelta verotaulukon mukaisena siitä sähkön määrästä, jonka:

2) edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu sähköntuottaja tuottaa sekä siitä sähkön määrästä, jonka sähköntuottaja on hankkinut verottomasti ja käyttää itse tai luovuttaa verolliseen kulutukseen;

Sähköntuottajan on annettava veroilmoitus Tullille jokaisesta voimalaitoksesta erikseen.

Verokautena pidetään kalenterikuukautta.

7 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on sähkö:

3) se, joka on hankkinut tai itse tuottanut sähköä veroluokan II verolla, jos sähkö on käytetty tai luovutettu veroluokan I edellyttämään tarkoitukseen;

4) muu kuin verkonhaltija, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa sähköä toisesta jäsenvaltiosta tai tuo maahan sähköä yhteisön ulkopuolelta, jos sähkö ei kulje sähköverkon kautta Suomessa.

6 §

Sähkön valmistevero ja huoltovarmuusmaksu määrätään kultakin verokaudelta verotaulukon mukaisena siitä sähkön määrästä, jonka:

2) sähköntuottaja tai pientuottaja tuottaa sekä siitä määrästä, jonka sähköntuottaja tai pientuottaja on hankkinut verottomasti ja käyttää itse tai luovuttaa verolliseen kulutukseen;

Sähköntuottajan ja pientuottajan on annettava veroilmoitus Tullille jokaisesta voimalaitoksesta erikseen.

Verokautena pidetään kalenterikuukautta. Pientuottajan verokausi on kalenterivuosi.

7 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on sähkö:

- 1) joka siirretään sähköverkkojen välillä;
- 2) jonka 5 §:n 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen luovuttaa sähköverkkoon;
- 3) joka luovutetaan yhteisön ulkopuolelle tai toimitetaan muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi;
- 4) joka toimitetaan sähköisen raideliikenteen välittömään käyttöön;
- 5) joka kulutetaan voimalaitoksen sähkön tai yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon omakäyttölaitteissa;
- 6) jonka verkonhaltija tai 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu sähköntuottaja luovuttaa toiselle sähköntuottajalle.

9 §

Verkonhaltijan on tehtävä Tullille kirjallinen ilmoitus verovelvolliseksi rekisteröitymistä varten. Myös sähköntuottajan on tehtävä vastaavanlainen ilmoitus Tullille. Ilmoitus on tehtävä jokaisesta laitoksesta erikseen.

Rekisteriä pitää Tulli.

Edellä 1 momentissa mainittuun sähköverkonhaltijaan ja sähköntuottajaan sekä 5 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuun verovelvolliseen sovelletaan, mitä valmisteverotuslaissa säädetään verokausi-ilmoittajasta.

- 1) joka siirretään sähköverkkojen välillä;
- 2) jonka sähköntuottaja, pientuottaja tai 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen luovuttaa sähköverkkoon;
- 3) joka luovutetaan yhteisön ulkopuolelle tai toimitetaan muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi;
- 4) joka toimitetaan sähköisen raideliikenteen välittömään käyttöön;
- 5) joka kulutetaan voimalaitoksen sähkön tai yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon omakäyttölaitteissa;
- 6) jonka verkonhaltija tai sähköntuottaja luovuttaa toiselle sähköntuottajalle;
- 7) jonka pientuottaja on tuottanut ja jota ei luovuteta sähköverkkoon.

9 §

Verkonhaltijan, sähköntuottajan ja pientuottajan on tehtävä Tullille kirjallinen ilmoitus verovelvolliseksi rekisteröitymistä varten. Ilmoituksessa on mainittava verovelvollisen nimi, osoite, ja yhteystiedot. Voimalaitosten osalta on ilmoitettava lisäksi voimalaitoksen tyyppi, nimellisteho, pääasialliset polttoaineet ja kiinteistötunnus. Ilmoitus on tehtävä jokaisesta laitoksesta erikseen. Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitettavista tiedoista verotuksen toimittamista, valvomista ja kehittämistä varten. Ilmoitus on annettava kolmen kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

Rekisteriä pitää Tulli.

Sähköverkonhaltijaan, sähköntuottajaan ja pientuottajaan sekä 5 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuun verovelvolliseen sovelletaan, mitä valmisteverotuslaissa säädetään verokausi-ilmoittajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia kuitenkin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2015. Niiden 9 §:n 3 momentissa tarkoitettujen toimijoiden, jotka harjoittavat toimintaa lain voimaantullessa, on annettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantuloa.